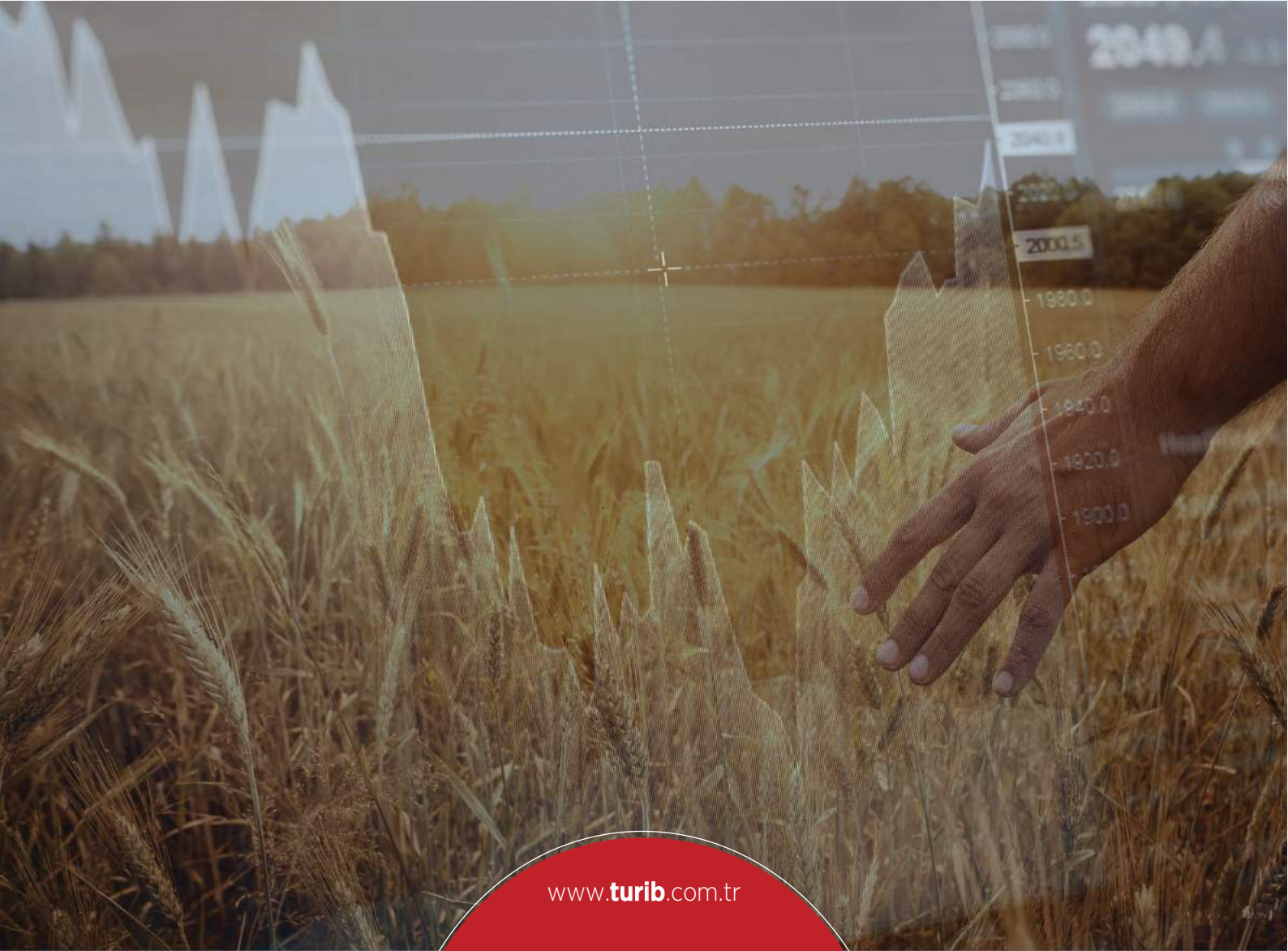

Elektronik Ürün Senedi Piyasası 2023 Yılı Değerlendirmesine İlişkin Bülten

ELEKTRONİK ÜRÜN SENEDİ PİYASASI 2023 YILI DEĞERLENDİRMESİNE İLİŞKİN BÜLTEN

Piyasanın Faaliyete Geçtiğinden Bu Yana 182 Milyar TL'lik İşlem Hacmi Kaydedildi

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) tarafından 26 Temmuz 2019 tarihinde faaliyete geçirilen Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Piyasası'nda 2023 yılında 331 binin üzerinde işlemde 12 milyon ton ve 82 milyar TL'lik hacim oluştu. Böylece faaliyete geçmesinden bu yana TÜRİB'de 216 binin üzerinde kayıtlı yatırımcı ile 1 milyonun üzerinde işlemde 40 milyon ton ve 182 milyar TL'lik hacim oluştu.

ELÜS, lisanslı depolarda bulunup uzun süreli saklanabilen tarım ürünlerini temsilen çıkarılan elektronik belgedir. Tarım ürünlerini temsil eden ELÜSler sadece TÜRİB'de işlem görebilmektedir. TÜRİB ELÜS Piyasası'nda ağırlıklı olarak arpa, buğday ve mısır gibi hububat ürünleri işlem görmektedir. Bu ürünlerin yanı sıra Antep fıstığı, baklagiller, fındık, kuru kayısı, pamuk, zeytin ve yağlı tohum gibi 17 farklı ürün işlem görebilmektedir.

ELÜS'ün temsil ettiği ürünlerin saklandığı lisanslı depolar, ürün borsacılığının temel unsurlarından birisidir. 186 lisanslı depo işletmesi 45 il, 136 ilçe, 261 farklı lokasyonda 10 milyon ton saklama kapasitesi ile hizmet vermektedir. TÜRİB faaliyete geçtiğinde 4 milyon tonun üzerinde olan saklama kapasitesi 4 yılda 2,5 kat artmıştır. Lisanslı depolar Türkiye hububat rekoltesinin %25'ine yakını saklama kapasitesine ulaşmış durumdadır. Diğer bir deyişle, TÜRİB ülkemiz hububat üretiminin 4'te 1'inin işlem görmesine ev sahipliği yapabilecek potansiyele ulaşmıştır.

Tarımın Nabzı, Çiftçinin ve Yatırımcının Pusulası "TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri"

TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri sektörün nabzını tutuyor. 14 Temmuz 2021 tarihinde yayımına başlanan arpa, buğday, mısır ve hububat fiyat endeksleri ile Türkiye'de tarım ürünlerine yönelik piyasaların ana yönü izlenebilmektedir.

TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri finansal enstrüman ihraçlarında karşılaştırma ölçütü olarak kullanılabilir. Bu kapsamda, TÜRİB Buğday Ekmeklik fiyat endeksinin karşılaştırma ölçütü olarak kullanıldığı ilk finansal ürün olan Varlığa Dayalı Menkul Kıymet (VDMK) ihracı 23.06.2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Tarfin Tarım A.Ş. tarafından Pasha Yatırım Bankası aracılığı ve OMG Capital danışmanlığı ile gerçekleştirilen ihraç ile tarım sektöründe önemli bir adım atılarak, ekmeklik buğday fiyat endeksi üzerine ilk finansal ürün piyasaya sunulmuştur.

Borsamız, tarım piyasasında sağlıklı ve gerçekçi fiyat oluşumunu sağlayan etkin bir işlem platformu yaratma misyonunu yerine getirmeye devam ederek tarım ekosisteminin şekillenmesinde önemli bir fonksiyon üstlenmektedir. Borsamızda oluşan fiyatlar, çiftçinin finansmana erişimine, tarım sektörünün istikrarlı büyümesine ve sürdürülebilirliğine ve sektörde yaşanan değişime katkı sağlayarak tarım emtiasına dayalı finansal araçların gelişimi için önemli bir zemin oluşturmaktadır.

TÜRİB Ar-Ge Merkezi Tarım Sektörünün Finansallaşması ve Finansmana Erişiminde Kapsayıcı ve Yenilikçi Çözümler Sunuyor

TÜRİB Ar-Ge Merkezi tarafından yürütülmekte olan TÜRİB Teknolojik Dönüşüm Projesi kapsamında tarım piyasasında yerli ve milli borsacılık çözümü olan TÜRİB İşlem Sistemi (TÜRİS) ülkemize kazandırılacaktır. Ürün piyasası aracı kurumlarının (ÜPAK) işlemlere aracılık edeceği bu sisteme geçişin 2024 yılının ilk yarısında tamamlanması planlanmaktadır. Buna ilişkin gerekli mevzuat altyapısı 2023 yılı sonunda yayımlanmış olup, 2024 yılında alt düzenlemeler tamamlanacaktır. Devreye alınacak işlem platformu üzerinden vadeli işlem sözleşmelerini işleme açmak için çalışmalar 2024 yılı içerisinde ivme kazanacak olup, 2025 yılında vadeli işlem piyasasının devreye alınması hedeflenmektedir.

TÜRİB ELÜS Piyasası'nda gerçekleşen işlemlerin güven, serbest rekabet ve istikrar içinde gerçekleşmesinin güvence altına alınması amacıyla; makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, piyasanın güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylemleri tespit için Borsamızca çeşitli piyasa izleme ve gözetim faaliyetleri yürütülmektedir. Piyasa izleme ve gözetim faaliyetlerinin yapay zekâ destekli bir sisteme geçirilmesi amacıyla, TÜBİTAK 1005 Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı kapsamında destek alan bir Ar-Ge projesi yürütülmekte olup, 2024 yılında bu projenin tamamlanması planlanmaktadır.

İstatistikî Bilgiler

Grafik 1. ELÜS Piyasası 2023 Yılı Özet İstatistikleri

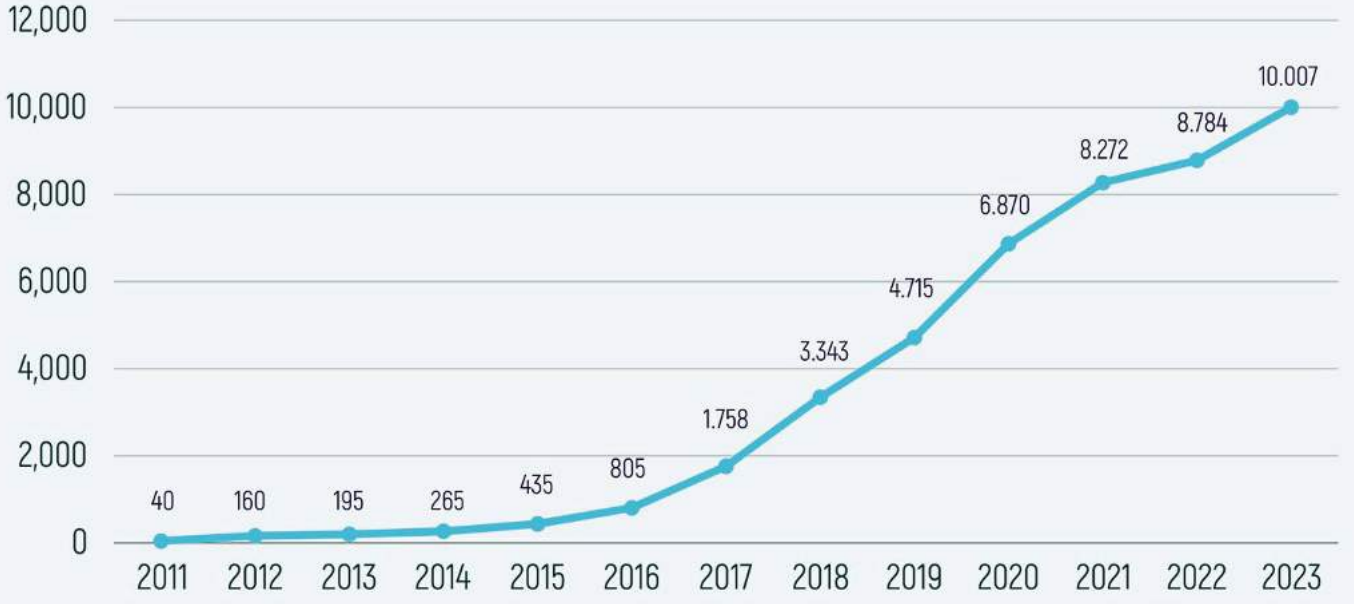
Kaynak: TÜRİB

Grafik 2. Dönem Sonu İtibarıyla ELÜS Bakiyeli Hesabı Olan Yatırımcı Sayısı

Kaynak: TÜRİB

Grafik 3. Lisanslı Depo Kapasitesi (29.12.2023, Bin Ton)

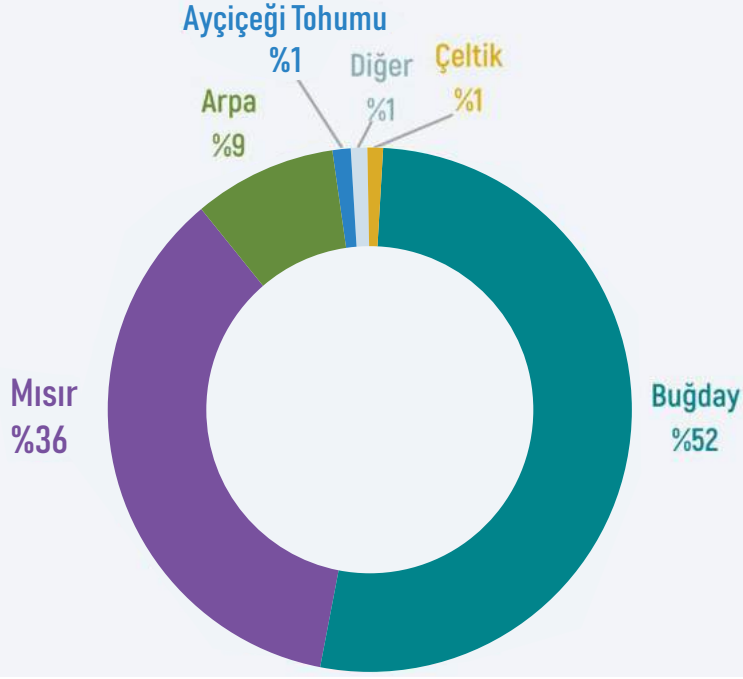
Kaynak: TMO, T.C. Ticaret Bakanlığı

Grafik 4. TÜRİB'e Kayıtlı Yatırımcı Sayısı

Kaynak: TÜRİB

Grafik 5. Ürün Bazında ELÜS Piyasası İşlem Hacmi

Kaynak: TÜRİB

Tablo 1. 2023 Yılı Ürün Bazında ELÜS Piyasası İşlem Bilgileri (29.12.2023)

Ürün Adı	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)	İşlem Adedi
Buğday	5.856.078.366	42.439.619.990	176.971
Mısır	5.255.530.259	29.740.937.422	100.173
Arpa	1.038.299.823	6.951.653.464	49.110
Ayçiçeği Tohumu	50.066.135	647.905.228	2.988
Çeltik	58.603.002	1.085.609.254	299
Diğer (12 adet ürün)	50.209.960	1.167.212.073	1.727
Genel Toplam	12.308.787.545	82.032.937.428	331.268

Kaynak: TÜRİB

Tablo 2. ELÜS Piyasası İşlem Hacminin 2019-2023 Dönemindeki Gelişimi (TL) (29.12.2023)

	2019	2020	2021	2022	2023
Ocak	249.631.758	409.625.952	684.547.076	1.884.912.340	4.510.117.326
Şubat	373.078.585	483.659.563	838.929.331	1.534.117.917	3.331.325.180
Mart	609.349.568	423.966.557	1.038.175.988	4.421.326.841	4.114.822.197
Nisan	619.005.568	1.136.249.076	1.041.200.101	3.683.564.659	4.643.406.664
Mayıs	316.028.167	829.363.899	1.018.704.589	2.594.301.695	4.693.389.067
Haziran	279.310.076	742.479.935	1.143.053.351	3.930.673.485	2.304.325.502
Temmuz	1.021.044.476*	1.864.101.488	1.219.884.241	8.440.988.500	9.618.003.292
Ağustos	385.930.707	839.643.925	1.463.252.267	13.395.738.190	18.584.266.350
Eylül	476.820.372	996.687.321	1.940.527.519	9.690.696.002	8.802.358.026
Ekim	813.129.130	1.791.924.552	1.748.312.430	4.228.717.765	6.056.447.143
Kasım	998.481.557	1.171.262.165	3.284.508.557	6.367.829.726	8.492.051.263
Aralık	312.482.451	734.410.487	3.081.885.836	6.758.126.426	6.882.425.419
Toplam	6.454.282.641	11.423.374.893 (%77 artış)	18.502.981.286 (%62 artış)	66.930.993.545 (%262 artış)	82.032.937.428 (%23 artış)

Kaynak: TÜRİB

(*) TÜRİB ELÜS Piyasası 26.07.2019 tarihinde faaliyete geçmiştir. 26.07.2019'a kadar olan rakamlarda İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'den (Takasbank) alınan takas verileri kullanılmıştır.

Tablo 3. 2023 Yılı ELÜS Piyasası BUĞDAY ELÜS İşlem Bilgileri (29.12.2023)

	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak 2023	260.181.772	1.475.781.805
Şubat 2023	309.760.898	1.806.542.199
Mart 2023	378.487.140	2.101.874.076
Nisan 2023	540.374.887	2.865.137.170
Mayıs 2023	565.185.477	3.082.562.074
Haziran 2023	127.693.785	758.810.391
Temmuz 2023	729.813.289	6.058.231.774
Ağustos 2023	1.300.789.136	10.611.939.376
Eylül 2023	846.483.903	6.836.054.205
Ekim 2023	372.838.018	3.054.623.036
Kasım 2023	256.251.475	2.217.321.096
Aralık 2023	168.218.586	1.570.742.788
Genel Toplam	5.856.078.366	42.439.619.990

Kaynak: TÜRİB

Tablo 4. 2023 Yılı ELÜS Piyasası MISIR ELÜS İşlem Bilgileri (29.12.2023)

	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak 2023	417.151.862	2.337.169.964
Şubat 2023	166.541.134	933.689.099
Mart 2023	301.673.121	1.684.010.004
Nisan 2023	265.926.461	1.473.572.949
Mayıs 2023	258.248.342	1.427.460.508
Haziran 2023	252.541.403	1.387.349.649
Temmuz 2023	415.732.028	2.210.737.255
Ağustos 2023	879.962.468	4.750.261.472
Eylül 2023	117.502.256	666.496.406
Ekim 2023	366.746.405	2.175.605.576
Kasım 2023	1.014.738.236	5.896.462.731
Aralık 2023	798.766.543	4.798.121.807
Genel Toplam	5.255.530.259	29.740.937.422

Kaynak: TÜRİB

Tablo 5. 2023 Yılı ELÜS Piyasası ARPA ELÜS İşlem Bilgileri (29.12.2023)

	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak 2023	8.180.776	47.206.592
Şubat 2023	28.487.348	153.094.275
Mart 2023	33.723.629	181.697.480
Nisan 2023	48.183.508	259.035.034
Mayıs 2023	19.058.124	112.168.447
Haziran 2023	12.432.723	71.282.653
Temmuz 2023	187.294.443	1.273.885.041
Ağustos 2023	418.146.601	2.913.022.578
Eylül 2023	148.066.669	1.026.500.124
Ekim 2023	81.248.466	548.897.708
Kasım 2023	34.106.129	228.161.840
Aralık 2023	19.371.407	136.701.692
Genel Toplam	1.038.299.823	6.951.653.464

Kaynak: TÜRİB

Tablo 6. TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri

Fiyat Endeksi Adı	Endeks 29.12.2023 Kapanış Değeri	Yıllık Değişim*
TÜRİB Arpa Endeksi	3806,99	%24
TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi	4219,82	%35
TÜRİB Buğday Endeksi	4098,54	%28
TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi	4266,31	%23
TÜRİB Hububat Endeksi	3882,07	%23
TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi	3431,79	%14
TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi	3249,82	%10
TÜRİB Mısır Endeksi	3389,67	%14

(*) 29.12.2023 tarihi itibarıyla 30.12.2022 tarihine göre kaydettiği fiyat değişim oranları.

TÜRİB Hakkında

2018 yılının Haziran ayında kurulan TÜRİB; lisanslı depo işletmecilerince oluşturulan elektronik ürün senetleri ile elektronik ürün senetlerine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin ticaretinin yürütülmesini sağlamak üzere borsacılık faaliyetinde bulunmaktadır. TÜRİB, tarladan sofraya gıda tedarik zincirinin dijitalleşmesi, ELÜS'ün yaygınlaştırılması, sözleşmeli tarımın gelişmesi, lisanslı depoculuk gibi alanlarda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, T.C. Ticaret Bakanlığı, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer paydaşlar ile iş birliğini sürdürmektedir.

ÜRÜN TOPRAĞINDA YETİŞİR, BORSASINDA DEĞERLENİR

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI

TOBB İkiz Kuleleri C Blok Kat: 19
Dumlupınar Bulvarı No: 252
06530 ANKARA

T: +90 312 939 35 90
F: +90 312 939 35 56

